

DECIZIE

27 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,

Judecător:

Judecători:

Tatiana Vieru

Oleg Sternioală, Valentina Clevadi

examinînd recursul declarat de către Țurcanu Robert și societatea cu răspundere limitată „Energomigrup” prin intermediul reprezentantului, avocatul Mihail Barbaroș, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Vero – Nadina” împotriva lui Țurcanu Robert și societatea cu răspundere limitată „Energomigrup” cu privire la executarea obligațiilor contractuale, încasarea datoriei și a penalității, împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2016, prin care a fost respinsă cererea apelantului Țurcanu Robert privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului și nu s-a dat curs cererii de apel,

c o n s t a ț ă:

La 15 mai 2014, SRL „Vero – Nadina” s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui Țurcanu Robert și SRL „Energomigrup” cu privire la executarea obligațiilor contractuale, încasarea datoriei și a penalității.

În motivarea acțiunii, SRL „Vero – Nadina” a indicat că, la data de 26 iunie 2012, acționînd în calitate de vânzător, a încheiat cu SRL „Energomigrup”, care a acționat în calitate de cumpărător, contractul de vânzare-cumpărare nr. 1 V/E, prin care prima a vîndut, iar ultima a cumpărat lunar produse petroliere pe durata unui an calendaristic.

Ulterior, la data de 01 decembrie 2013, între părțile din litigiu a fost încheiat contractul de furnizare cu garant persoană fizică nr. V/E/1, prin care Țurcan Robert, acționînd în calitate de fidejutor s-a obligat că în cazul neonorării obligațiilor contractuale de către SRL „Energomigrup” să execute integral și solidar, obligațiile ce reies din contractul de furnizare nr. V/E/1 din 01.12.2013.

Conform ambelor contracte, plata pentru produsele petroliere urma a fi efectuată prin virarea mijloacelor bănești de către cumpărător la contul de decontare al vânzătorului în avans sau la termen de 15 zile bancare din momentul livrării, condiții ce nu se atestă la caz.

În conformitate cu prevederile p. 2 al contractului de vânzare - cumpărare nr. 1 V/E din 26.06.2012, vânzătorul s-a obligat să vîndă produse petroliere în cantitatea, sortimentul și la prețul stabilit în contract, iar cumpărătorul s-a obligat să achite costul produselor petroliere în conformitate cu p. 3.1 din contract.

Este de menționat că reclamanta și-a onorat cu diligență și bună – credință obligațiunile contractuale, ceea ce se confirmă prin facturile fiscale anexate la dosar, pe când pîrîții până la moment nu și-au onorat obligațiile contractuale, or, în conformitate cu prevederile p.5 a acordului de fidejusiune din 01.12.2013, fidejusalul trebuia să execute obligația în termen de 7 zile, condiție ce nu se atestă la caz.

În scopul evaluării anticipate a prejudiciului, în cazul neexecutării obligațiilor, părțile au stabilit, în punctul 3.4 al contractelor, achitarea unei penalități în mărime de 0,2 % din sumele neachitate pentru fiecare zi de întârziere.

Deci, reclamanta susține că, în urma nerespectării obligațiilor de către pârâți, este îndreptățită de a pretinde și la plata penalității.

A mai indicat reclamanta că, la scadență pîrîții nu au executat obligațiunea asumată, nu au restituit datoria, mai mult ca atît acesteia refuză să-și onoreze benevol obligațiile contractuale, astfel suma datoriei constituind 1 240 610 lei. La fel, a indicat că, în prezenta speță pîrîții urmează să achite și penalitatea în sumă de 285 000 lei, cheltuielile de judecată legate de achitarea taxei de stat la depunerea acțiunii în sumă de 50000 lei și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice.

Totodată, multiplele solicitări adresate pîrîților de a restitui în mod extrajudiciar suma menționată nu s-au soldat cu succes, motiv pentru care a fost sesizată instanța de judecată cu prezenta acțiune.

Solicită reclamanta SRL „Vero – Nadina”, inclusiv prin cererea de concretizare a pretențiilor, încasarea din contul lui Țurcanu Robert în beneficiul său a datoriei în sumă de 1 240 610 lei, a penalității în sumă de 285000 lei, a sumei de 50000 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice.

Referitor la pretențiile față SRL „Energomigrup”, SRL „Vero – Nadina” a renunțat la ele, din motiv că, prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 01.10.2015, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 09.12.2015, în privința primei a fost intentată procedura de insolvență, iar la 03.12.2015, de către instanța de judecată creanța companiei față de SRL „Energomigrup” în sumă de 1 972 089 a fost validată.

Prin hotărîrea Judecătorei Strășeni din 18 martie 2016, cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Vero – Nadina” a fost admisă integral, fiind dispusă încasarea din contul lui Țurcanu Robert în beneficiul SRL „Vero – Nadina” a datoriei în sumă de 1 240 610 lei, a penalității în sumă de 285000 lei și a sumei de 50000 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii, iar în total a sumei de 1 575 610 lei.

Nefiind de acord cu hotărîrea enunțată, la 15 aprilie 2016, Țurcanu Robert și SRL „Energomigrup” prin intermediul reprezentantului, avocatul Mihail Barbaroș, au declarat apel nemotivat, solicitînd admiterea acestuia, casarea hotărîrii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care acțiunea depusă de către SRL „Vero – Nadina” să fie respinsă ca fiind neîntemeiată, concomitent solicitînd și scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2016, a fost respinsă cererea apelantului Țurcanu Robert privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului și nu s-a dat curs cererii de apel depusă de către apelanții Țurcanu Robert și SRL „Energomigrup”, pe motiv că, nu a fost prezentată cererea de apel motivată și dovada achitării taxei de stat pentru depunerea apelului în sumă de 37500 lei,

apelanților fiindu-le fixat termen, pînă la 29 iunie 2016, ora 12:00, pentru a lichida neajunsurile menționate.

Invocînd ilegalitatea acestei încheieri, la 09 iunie 2016, Țurcanu Robert și SRL „Energomigrup” prin intermediul reprezentantului, avocatul Mihail Barbaroș, au declarat recurs, solicitînd repunerea în termenul de declarare a recursului, admiterea acestuia, casarea încheierii recurate, cu pronunțarea unei decizii sub formă de încheiere, prin care demersul privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel să fie admis în sensul declarat.

În motivarea cererii de recurs, s-a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerînd-o ilegală și neîntemeiată pe motiv că, a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, deoarece actele cauzei confirmă starea precară a recurenților Țurcanu Robert și SRL „Energomigrup”, ce ar fi suficient pentru a considera că la moment aceștia sunt în imposibilitatea de a achita taxa de stat pentru depunerea cererii de apel.

Pe cale de consecință, au menționat că, instanța de apel urma să țină cont de normele de drept naționale, cît și de practica CEDO, în vederea neîngrădirii dreptului privind accesul liber la justiție, fapt ce în prezenta speță nu se atestă.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea privind repunerea în termenul de declarare a recursului și de a repune în termen recursul declarat de către Țurcanu Robert și SRL „Energomigrup” prin intermediul reprezentantului, avocatul Mihail Barbaroș. Totodată, instanța de recurs consideră că, recursul declarat de Țurcanu Robert și SRL „Energomigrup” prin intermediul reprezentantului, avocatul Mihail Barbaroș urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Cu referire la cererea privind repunerea în termenul de declarare a recursului, instanța de recurs reține că, în conformitate cu prevederile art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din actele pricinii rezultă că încheierea recurată a fost pronunțată la 18 mai 2016 (f.d.187), iar recursul a fost depus la 09 iunie 2016 (f.d.190), însă, la dosar nu există careva date referitoare la data recepționării de către recurentă a încheierii Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2016.

În asemenea împrejurări și întru evitarea admiterii unei încălcări a dispozițiilor statuate la art. 6 § 1 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Colegiul judiciar prin prisma art. 116 CPC, care statuează că, persoanele care din motive întemeiate au omis termenul de îndeplinire a unui act procedural, pot fi repuse în termen de către instanță, consideră că, recursul declarat de către Țurcanu Robert și SRL „Energomigrup” prin intermediul reprezentantului, avocatul Mihail Barbaroș împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2016, urmează a fi repus în termen, or, la caz, temeinicia omiterii termenului de declarare a recursului se confirmă prin faptul nerecepționării de către recurenți a încheierii a cărei anulare se solicită.

Cu referire la cererea de recurs propriu-zisă, Colegiul relevă următoarele.

Așadar, din conținutul recursului declarat de Țurcanu Robert și SRL „Energomigrup” prin intermediul reprezentantului, avocatul Mihail Barbaroș rezultă că, recurenții nu sunt de acord cu încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2016, prin care a fost respinsă cererea apelantului Țurcanu Robert privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului și nu s-a dat curs cererii de apel depusă de către apelanții Țurcanu Robert și SRL „Energomigrup”, pe motiv că, nu a fost prezentată cererea de apel motivată și dovada achitării taxei de stat pentru depunerea apelului în sumă de 37500 lei, apelanților fiindu-i fixat termen, pînă la 29 iunie 2016, ora 12:00, pentru a lichida neajunsurile menționate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, concluzia instanței de apel expusă în acest sens este justă.

În conformitate cu prevederile art. 364, alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărîre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Conform prevederilor art. 368 Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale. Încheierea instanței de apel de a nu se da curs cererii poate fi atacată cu recurs.

În conformitate cu art. 83 Cod de procedură civilă, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.

În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

Conform art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr 1216 din 03 decembrie 1992, taxa de stat pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești constituie 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau alte cereri, iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial - 75% din taxa calculată din suma contestată.

Articolul 4 alin.(1) din aceeași Lege, cu modificările și completările ulterioare, expres prevede că în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amîne achitarea taxei de stat.

Aceiași concluzie derivă și din prevederile art.85 alin.(4) Cod de procedură civilă, care stabilește cazurile de scutire de la plata taxei de stat, inclusiv în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens.

În interpretarea corectă a normei enunțate, instanța de recurs relevă că, scutirea de la plata taxei de stat, prin prisma art. 85 alin. (4) CPC, este un drept al instanței de judecată, dictat de capacitatea reală a justițiabilului de a achita taxa de stat calculată conform Legii taxei de stat nr.1216-XII din 03.12.1992, capacitate care urmează a fi apreciată de către instanță și care urmează a fi nemijlocit reflectată de probele anexate la dosar în acest sens.

Colegiul atestă faptul că, la materialele dosarului, întru argumentarea temeiniciei cererii de scutire de la plata taxei de stat s-a invocat faptul că, recurentul Țurcanu Robert la momentul actual nu este angajat în câmpul muncii, avînd la întreținere un copil minor (neanexînd careva acte confirmative în acest sens), iar în privința recurenteii SRL „Energomigrup” a fost inițiată procedura de insolvență, cu atît mai mult că, pe mijloacele financiare aflate pe conturile bancare ale recurenților a fost aplicat sechestrul, însă aceste circumstanțe nu pot constitui drept temei pentru admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel și admiterea demersului privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, în situația în care, la depunerea cererii privind scutirea de la plata taxei de stat, Țurcanu Robert nu a prezentat probe concludente ce ar reflecta situația materială precară a recurenților la momentul valorificării dreptului său de exercitare a căii de atac – apelul.

În acest sens, Colegiul reține că, recurenții Țurcanu Robert și SRL „Energomigrup” nu au prezentat probe în vederea determinării situației materiale reale a acestora și determinării imposibilității de a suporta cheltuielile vizate de plata taxei de stat sau caracterul excesiv al acesteia comparativ cu veniturile acestora.

Or, reieșind din prevederile art.85 și art.118 CPC, instanței de judecată urma ca să-i fi fost administrate probe care ar evidenția lipsa surselor financiare, deținerea sau nu în proprietate a cărorva bunuri mobile sau imobile, beneficiile realizate sau pierderile suportate de societate și însuși Țurcanu Robert în ultima perioadă, valoarea acțiunii și alți indici, care urmau să confirme imposibilitatea achitării taxei de stat, însă, aceștia au evitat să probeze acele circumstanțe care fac imposibilă achitarea taxei de stat pentru depunerea apelului.

Prin urmare, Colegiul consideră că, instanța de apel în mod just a respins cererea lui Țurcanu Robert și SRL „Energomigrup” de scutire de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului, or, după cum s-a invocat supra, recurenții nu au prezentat probe incontestabile ce ar demonstra situația financiară precară, care ar servi drept temei pentru scutirea lor de la plata taxei de stat, cu atît mai mult că, deși conturile bancare ale recurenților sunt blocate, ultimii dispun de un avocat, serviciile căruia sunt achitate.

Referitor la argumentul recursului precum că, SRL „Energomigrup” se află în proces de insolvență, ceea ce denotă starea precară a societății, acestea nu pot constitui drept temei pentru casarea încheierii instanței de apel.

Or, încheierea de a nu da curs cererii de apel a fost dictată de însuși acțiunile apelanților Țurcanu Robert și SRL „Energomigrup”, care deși au avut posibilitatea de a solicita prin prisma art. 86 CPC, amînarea sau eșalonarea plății taxei de stat în ordine de apel, dînșii au evitat în înaintarea unei astfel de cereri.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră că încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței la acea fază a procesului.

Colegiul notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

De altfel, instanța europeană a relatat în practica judiciară constantă că, dreptul la o instanță nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că, interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unei restricții de natură financiară în accesul unei persoane la o instanță (Tolstoy –Miloslavsky vs. Regatul Unit), dar această restricție se impune a fi

una justificată, generată de situația celui ce recurge la calea de atac, dar și conformă normelor care guvernează accesul la justiție.

Luînd în considerație cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, argumentele invocate în recurs sînt neîntemeiate, fapt pentru care recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit.a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite cererea lui Țurcanu Robert și a societății cu răspundere limitată „Energomigrup” prin intermediul reprezentantului, avocatul Mihail Barbaroș, de repunere în termen a recursului.

Se repune în termen recursul declarat de către Țurcanu Robert și societatea cu răspundere limitată „Energomigrup” prin intermediul reprezentantului, avocatul Mihail Barbaroș.

Se respinge recursul declarat de către Țurcanu Robert și societatea cu răspundere limitată „Energomigrup” prin intermediul reprezentantului, avocatul Mihail Barbaroș.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 mai 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Vero – Nadina” împotriva lui Țurcanu Robert și societatea cu răspundere limitată „Energomigrup” cu privire la executarea obligațiilor contractuale, încasarea datoriei și a penalității.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Oleg Sternioală

Valentina Clevadi